Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER ONDERTEKENING
Aan: SOE

*Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja**

*Deze nota bevat naast de naam en contactgegevens van de medewerker ook andere informatie die niet openbaar gemaakt kan worden: **Nee**

Onderwijsprestaties en Voortgezet Onderwijs

Van

Datum
22 oktober 2026

Referentie
67152383

Bijlagen

Intern OCW afgestemd
OVO

nota

Kamerbrief Versterkingsagenda Taal en andere basisvaardigheden: terug- en vooruitblik

Aanleiding

Hierbij ontvangt u de Kamerbrief Versterkingsagenda Taal en andere basisvaardigheden: terug- en vooruitblik. De beoogde publicatiedatum van deze brief is 24 november. De brief wordt naar de Eerste en de Tweede Kamer verzonden.

Geadviseerd besluit

Uw akkoord op de Kamerbrief.

Kernpunten

- In de brief gaat u in op de verhouding tussen de Versterkingsagenda en het Masterplan basisvaardigheden. De ambitieuze (tussen)doelen die in 2023 voor het Masterplan zijn gesteld worden in de brief geëvalueerd. De conclusie luidt dat, ondanks de positieve ontwikkeling die zichtbaar is op scholen, zowel het eerste tussendoel als het tweede tussendoel niet behaald is. U geeft aan hoe de Versterkingsagenda hier met nieuwe, realistische doelen vervolg aan geeft.
- De brief wordt vergezeld door de Monitor basisvaardigheden 2026. Hierin staan de meest actuele onderzoeksdata over de prestaties van leerlingen. Ook de onderliggende onderzoeken worden aan de Kamer aangeboden. De uitkomsten van deze onderzoeken worden besproken in de context van de evaluatie van het tweede tussendoel van het Masterplan.
- Deze brief informeert Kamerleden over de meest recente ontwikkelingen omtrent de curriculumactualisatie en -implementatie, alsmede de regulering van de onderwijsadviesmarkt, voorafgaand aan het commissiedebat over onderwijskwaliteit, curriculum en basisvaardigheden op 2 december.
- De opzet van het curriculumdeel van deze brief is na de brainstorm van 22 september al aan u voorgelegd.
- In deze brief kondigt u het ontwerpbesluit actualisatie bovenbouwcurriculum aan en licht u specifiek de wijziging van de studielasturen en de actualisatie van de wiskundevakken toe. Vanwege het belang van deze onderwerpen voor het onderwijsveld worden die wat uitgebreider besproken.

Toelichting

Politieke context

- Op 2 december staat het commissiedebat over onderwijskwaliteit, curriculum en basisvaardigheden gepland.
- De Versterkingsagenda vormt het uitgangspunt voor deze brief. Tegelijk staan we vrij uitgebreid stil bij de evaluatie van de tussendoelen van het Masterplan. De Algemene Rekenkamer bewaakt al enkele jaren kritisch hoe er door OCW gerapporteerd wordt over het wel of niet behalen van gestelde doelen. Daarom leggen we verantwoording af over de doelen van het Masterplan alvorens te beschrijven hoe de Versterkingsagenda – naar aanleiding van deze evaluatie – bijstuurt.
- In de brief zijn de belangrijkste uitgangspunten rondom de wijzigingen in de studielasturen toegelicht. De Kamer heeft op eerdere momenten vragen gesteld over de studielasturen, over meer ruimte voor vakken in de basisvaardigheden (gemeenschappelijke deel) en over minder ruimte voor de profielvakken.

Financiële/juridische context

- In de brief bespreekt u het ontwerpbesluit actualisatie bovenbouwcurriculum. Deze zal naar verwachting eind 2026 aan u worden voorgelegd voor de start van de internetconsultatie. De voorgestelde wijzigingen in dit besluit zijn in lijn met eerdere toezeggingen en zijn aan u voorgelegd tijdens de brainstorm.
- Er zijn geen financiële consequenties verbonden aan deze brief.

Krachtenveld

- De nieuwe definitieve conceptexamenprogramma's die 1 september zijn opgeleverd, kunnen grotendeels op draagvlak rekenen. SLO heeft enkele kritische berichten ontvangen die betrekking hebben op het vak Nederlands en de moderne vreemde talen. Die betroffen met name de aanpassingen op basis van de fase van beproeven met scholen op uitvoerbaarheid. SLO en OCW zijn hierover met betrokkenen in gesprek om de keuzes toe te lichten. De keuzes zijn ook onderbouwd in de toelichtingen op de examenprogramma's. Het is mogelijk dat hier desondanks vragen over komen. Ook over het conceptexamenprogramma geschiedenis zijn vragen gesteld, maar dat wordt nog beproefd en is dus nog in ontwikkeling.
- Studielasturen is in de havo/vwo-bovenbouwpraktijk een belangrijk onderwerp van discussie. Er zijn op eerdere momenten brieven vanuit verschillende vakverenigingen gekomen die pleitten tegen een afname van uren voor hun vak. Het is echter onmogelijk om aan al deze verzoeken gehoor te geven en tegelijkertijd de basisvaardigheden steviger neer te zetten: leerlingen zijn niet onbeperkt belastbaar. De verwachting is dat formalisering van de gemaakte keuzes de discussie deels opnieuw zal doen oplaaien.

- Het onderwijsveld roept op om goede communicatie over de studielasturen, omdat het ingewikkelde materie is waarover snel misverstanden kunnen ontstaan. In de implementatie is daarom oog voor duidelijke uitleg waarbij ook benadrukt wordt welke ruimte scholen hebben om hieromtrent eigen keuzes te maken. Ten eerste doordat scholen over hun eigen lestabel gaan, maar ook doordat we in de implementatie laten zien welke ruimte scholen hebben om bijvoorbeeld vakoverstijgend aan eindtermen te werken. Hierover maken we een webcast.

Afstemming en communicatie

- De alinea over toezicht op het kerndoel mentaal welbevinden is specifiek afgestemd met de inspectie. De brief is in zijn geheel ook gedeeld met de inspectie.
- Vanwege de aandacht die er al is geweest voor de Versterkingsagenda Taal en andere basisvaardigheden en omdat het een vrij zakelijke brief betreft is het ons advies om verder geen ruchtbaarheid te geven aan deze brief.

Bijlagen

De brief zal de volgende bijlagen bevatten:

1. Monitor basisvaardigheden 2026
2. CPB, Eindevaluatie van de subsidie Verbetering basisvaardigheden
3. Sardes/SEO, Implementatieonderzoek subsidieregeling Verbetering basisvaardigheden
4. NCO, Beleidsrapport meting basisvaardigheden (po, lvs)
5. Cito, Trends in het voortgezet onderwijs 2026 (vo, lvs)
6. Cito/CvTE, Vaardigheid examenkandidaten 2026
7. DUO, Examenmonitor 2026

7a. DUO, Vakkenbijlage examenmonitor 2026

8. DUO, Schoolloopbanen NP Onderwijs 2026
9. IvhO, Peil.Rekenen-wiskunde einde leerjaar 2 voortgezet onderwijs 2024-2025
10. KBA Nijmegen/Universiteit Twente, PISA 2018-2025: onderzoek naar de ontwikkeling in toetsmotivatie van leerlingen in Nederland en de samenhang met hun achteruitgang in toetsprestaties
11. Oberon, Met raad en daad: Onderzoek naar de onderwijsadviesmarkt in het funderend onderwijs

Moties en toezeggingen

De brief gaat in op de volgende moties en toezeggingen:

1. TZ202410-126: De nieuwe Tabel studielasturen wordt bij AMvB geregeld en de staatssecretaris komt hierover in 2026 bij de Kamer terug.
2. TZ202412-041: In de Voortgangsrapportage conceptexamenprogramma's wordt een terugkoppeling gegeven over wat in de 'beproevingsfase' van conceptprogramma's de gevolgen zijn van de ontwerpruimte voor de

verschillende vakken en welke lessen het SLO hieruit kan meenemen in hun handreiking.
3. TZ202606-261: informeert de Kamer over hoe de inspectie komende jaren omgaat met het kerndoel dat toeziet op mentaal welbevinden.
4. TZ202609-091: de Kamer ontvangt in het eerste kwartaal van 2027 een brief over de referentieniveaus naar aanleiding van de motie van het lid Rooderkerk.
5. TZ202604-090: De Kamer ontvangt in het najaar van 2026 een brief over de ontwikkelingen op de ondersteuning- en adviseringsmarkt.
6. TZ202609-084: De Kamer ontvangt voor de Kerst van 2026 een brief over meetbare resultaten met betrekking tot het Masterplan basisvaardigheden.
7. TZ202610-275: De Tweede Kamer ontvangt vóór de behandeling van de Bibliotheekwet informatie over hoe ervoor wordt gezorgd dat geen school zonder schoolbibliotheek kan.
8. Motie Rooderkerk c.s.: verzoekt de regering bij de voorgenomen herziening van de referentiekaders de mogelijkheid uit te werken voor meer inhoudelijk concrete en meetbare minimumdoelen, als concretisering van de wettelijke kerndoelen, waarbij de Vlaamse systematiek als voorbeeld kan dienen.[1]
9. Motie Kisteman: verzoekt de regering te onderzoeken (i) waarom het aantal geslaagden jaarlijks gelijk blijft terwijl de leesvaardigheid afneemt, en (ii) welke invloed de N-term heeft op de niveaudaling van bijvoorbeeld leesvaardigheid en de uitslagen op examens, en de Kamer over de uitkomsten zo snel mogelijk te informeren.[2]
10. Motie Teunissen: verzoekt de regering om te onderzoeken op welke manier mensenrechten onderwijs in het curriculum kan worden verankerd.[3]

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

n.v.t.

[1] Kamerstukken II. 2026/27, 31 293, nr. 887
[2] Kamerstukken II, 2025/26, 31 293, nr. 836
[3] Kamerstukken II, 2023/24, 30 950, nr. 393